

Ομιλία του καθηγητή Δρ. Ευάγγελου Σερβετά
προς τους αποφοίτους του Τμήματος Ηλεκτρονικής του ΤΕΙ Πειραιά

Αγαπητοί νέοι και νέες πτυχιούχοι του Τμήματος Ηλεκτρονικής του ΤΕΙ Πειραιά, επιτρέψτε μου, μαζί με τα θερμά μου συγχαρητήρια, να σας ενημερώσω για τους αγώνες που κατέβαλαν οι παλαιότεροι συνάδελφοι σας, μαζί με τους καθηγητές τους, προκειμένου εσείς σήμερα να αξιωθείτε να πάρετε ένα πτυχίο Ανωτάτης Σχολής, ανέλπιστο όνειρο για τα δεδομένα της εποχής εκείνης (1948-2001).

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟ ΤΟΥ 1936

1. Την περίοδο αυτή τα Ηλεκτρονικά είχαν εφαρμογή στην ενσύρματη και ασύρματη επικοινωνία και συγκεκριμένα:

α) Στην **αποστολή και λήψη τηλεγραφημάτων** από τα τηλεγραφεία της Υπηρεσίας των τότε τριών Τ (ταχυδρομεία-τηλέγραφοι-τηλέφωνα-ΤΤΤ), χρησιμοποιώντας τον κώδικα MORS.

β) Στο **Εμπορικό και Πολεμικό Ναυτικό** για τον ίδιο σκοπό και με την ίδια μέθοδο. Πολύ γνωστός ήταν, για πολλά χρόνια, ο περιβόητος «ΣΠΙΝΘΗΡΙΣΤΗΣ» Σ/Α του Π.Ν. στο Βοτανικό (Αθήνα).

γ) Στο **Στρατό και την Αεροπορία** παρομοίως.

δ) Στο **Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (ΕΙΡ)**, όπου στα Λιόσια Αττικής ήταν οι πομπές Μεσαίων και Βραχέων Κυμάτων και στο υπόγειο του Ζαππείου Μεγάρου τα στούντιο, με σύνδεση αρχικά ενσύρματη και αργότερα ασύρματη, σε σύστημα διαμόρφωσης Α.Μ. και αργότερα F.Μ.

ε) Στα πρώτα **ραδιόφωνα με μεγάλες λυχνίες**.

Σχολές εκπαίδευσης τεχνικών για αυτές τις εφαρμογές Τηλεπικοινωνιών δεν υπήρχαν. Η λειτουργία και συντήρηση γινόταν από τεχνίτες, οι οποίοι είχαν εκπαιδευτεί στο Στρατό, στο Ναυτικό και στην Αεροπορία.

B. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1936 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1948

1. Την περίοδο αυτή εμφανίστηκε στην Αθήνα ένας νέος επιστήμονας, 30 χρονών περίπου, που τον έλεγαν **Μιχαήλ Αναστασιάδη**. Ο Μ. Αναστασιάδης είχε σπουδάσει στο Παρίσι, στη σχολή «ECOLE SUPERIEURE D' ELECTRICITE» (Πανεπιστημιακού επιπέδου), την μοντέρνα την εποχή εκείνη σε όλο τον πολιτισμένο κόσμο επιστήμη και τεχνολογία με το όνομα **Ραδιοηλεκτρολογία**. Εκεί εργάστηκε και για λίγα χρόνια. Μαζί του, συμφοιτητής ήταν και ο τότε αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού Κυριάκος Πεζόπουλος, ο οποίος αργότερα έγινε καθηγητής στο ΕΜΠ.

2. Ο Μ. Αναστασιάδης αρχικά ανέλαβε να οργανώσει καλύτερα τις Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών και να εκπαιδεύσει το προσωπικό της Αεροπορίας μας. Στη συνέχεια διορίστηκε Τεχνικός Διευθυντής του ΕΙΡ, το οποίο ανανέωσε σε οργάνωση, βελτίωση ραδιοηλεκτρικού εξοπλισμού και εκπαίδευση του τεχνικού του προσωπικού, τόσο του επιστημονικού όσο και του συνεργαζόμενου με αυτό λοιπού προσωπικού.

3. Ο Μ. Αναστασιάδης, γιος γονέων δασκάλων με δικό τους Δημοτικό Σχολείο

στην Σμύρνη, είχε μέσα του το σπέρμα της διδασκαλίας, οπότε την ίδια περίοδο διορίστηκε επιμελητής στην αρχή και επίκουρος καθηγητής στη συνέχεια, στην έδρα, τότε, του Φυσικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, αφού αποχώρησε από το ΕΙΡ.

4. Εκεί κατόρθωσε και ίδρυσε το γνωστό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, που έδινε τον τίτλο του **Ενδεικτικού Ραδιοηλεκτρολογίας** και αυτό στα χρόνια της Ιταλογερμανικής Κατοχής (1941-1944). Έτσι ανέδειξε τα πρώτα στελέχη, τα οποία στελέχωσαν αμέσως μετά την κατοχή το ΕΙΡ. Αργότερα, το 1948, ίδρυσε τη Σχολή του με τίτλο **Ραδιοτεχνική Σχολή Αθηνών**, στο όνομα της γυναίκας του Αικατερίνης Στάθη-Αναστασιάδη, τέως επιμελήτριας στο Χημικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γ. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1948 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1965

1. Όπως αναφέρθηκε, το Μάρτιο του 1948 ιδρύεται η **Ραδιοτεχνική Σχολή Αθηνών**. Η φοίτηση, αρχικά, ήταν διετής με προσόν εισαγωγής το Απολυτήριο του τότε 8-ταξίου Γυμνασίου. Στο επόμενο εξάμηνο η φοίτηση γίνεται πέντε (5) εξάμηνα και στο τέλος του 1949 οριστικοποιείται στα έξι (6) εξάμηνα (τρία έτη σπουδών).
2. **Στα 2 πρώτα εξάμηνα** ο σπουδαστής ειδικεύεται στη **Ραδιοτεχνία** και μετά από ειδικές εξετάσεις σε κρατική επιτροπή του τότε Υπουργείου Βιομηχανίας, λαμβάνει **Δίπλωμα Ραδιοτεχνίτη** ειδικού στη μελέτη, κατασκευή, επισκευή και συντήρηση ραδιοφώνου αλλά και συναφών συσκευών. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στο σπουδαστή, εάν το επιθυμεί, να ξεκινήσει αμέσως εργασία δική του (να ανοίξει Εργαστήριο) ή να προσληφθεί σε άλλο Εργαστήριο ή Υπηρεσία.
3. **Στα επόμενα 4 εξάμηνα**, ο σπουδαστής ειδικεύεται στις συσκευές εκπομπής Ραδιοηλεκτρολογίας και Ραδιοφωνίας καθώς επίσης και στις Γραμμές Μεταφοράς του σήματος Υψηλών Συχνοτήτων πάνω από αυτές. Επίσης παρακολουθεί μαθήματα στα φίλτρα Χαμηλών και Υψηλών Συχνοτήτων και στη διάδοση Ηλεκτρομαγνητικής Ακτινοβολίας. Με ειδικές εξετάσεις σε κρατική επιτροπή του Υπουργείου Βιομηχανίας και αργότερα Παιδείας, ο σπουδαστής λαμβάνει **Δίπλωμα Ραδιοηλεκτρολόγου**, το οποίο πιστοποιεί την ικανότητά του να: *«μελετήσει, κατασκευάσει, λειτουργήσει και συντηρήσει οποιονδήποτε σταθμό εκπομπής και λήψης ραδιοηλεκτρικών σημάτων»*.
4. Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Ρ.Σ.Α., η βαθμολογία βάσης για να προαχθεί ο σπουδαστής από το ένα εξάμηνο στο άλλο ήταν 14 με άριστα το 20, σε όλα τα μαθήματα. Εάν ο σπουδαστής έπαιρνε μικρότερο βαθμό, έστω και σε ένα μάθημα, έχανε το εξάμηνο, οπότε ξαναγραφόταν και επαναλάμβανε τη φοίτηση στο ίδιο εξάμηνο!
5. **Στα επόμενα χρόνια** και μέχρι το 1954, η βάση προαγωγής στο επόμενο εξάμηνο ήταν το 12 στα κύρια μαθήματα, ήτοι: *Μαθηματικά, Ραδιοηλεκτρολογία και Εργαστήρια*, ενώ στα υπόλοιπα μαθήματα η βάση ήταν το 10, αλλά υπήρχαν και άλλες υποχρεώσεις (έγκαιρη κατάθεση μελέτης/εργασίας κλπ). Τελικά, μετά από λίγα χρόνια η βάση προαγωγής έγινε το 10 με άριστα το 20, σε όλα τα μαθήματα.

Με αυτούς τους όρους φοίτησης, η οποία συνοδευόταν από την εκτέλεση υποχρεωτικής μελέτης σε όλα τα εξάμηνα, το αποτέλεσμα ήταν να γράφονται στο πρώτο εξάμηνο π.χ. 400 σπουδαστές και μετά από τρία χρόνια να παίρνουν πτυχίο περίπου 35 με 40 σπουδαστές! Πολλοί σπουδαστές εγκατέλειπαν τη σχολή μετά τα δύο πρώτα εξάμηνα (**Δίπλωμα Ραδιοτεχνίτη**) και μόνο 100 με 120 συνέχιζαν στα επόμενα 4 εξάμηνα (**Δίπλωμα Ραδιοηλεκτρολόγου**).

Το αποτέλεσμα ήταν να είναι περιζήτητοι αυτοί που έπαιρναν **Δίπλωμα Ραδιοηλεκτρολόγου!** Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η στάθμη σπουδών στη Ρ.Σ.Α. ήταν στην πραγματικότητα **Ανώτατη**. Σ' αυτήν δίδαξαν

- Μη τακτικοί, τότε, καθηγητές Πανεπιστημίου, όπως οι: **Μ. Αναστασιάδης, Θ. Κουγιουμτζέλης** και **Λ. Καραπιπέρης**.
- Βοηθοί - Επιμελητές Α.Ε.Ι.: **Γ. Λεγάτος**, Μαθηματικός, αργότερα καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Γ. Βουδούρης**, Ηλεκτρολόγος-Μηχανολόγος, μετέπειτα καθηγητής και Πρύτανης του Ε.Μ.Π., **Δ. Δασκαλόπουλος**, Μαθηματικός, μετέπειτα Καθηγητής του Ε.Μ.Π., **Δ. Ηλίας**, Ραδιοηλεκτρολόγος - Φυσικός, αργότερα καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, **Κ. Καρούμπαλος**, Ραδιοηλεκτρολόγος - Φυσικός, αργότερα καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών,
- Ειδικοί επιστήμονες, όπως οι Ραδιοηλεκτρολόγοι-Φυσικοί: **Ι. Καφετζάκης**, Διευθυντής της Ρ.Σ.Α. και Μηχανικός του Ε.Ι.Ρ., **Π. Φρυδάς**, Διευθυντής του Τμήματος Ηλεκτρονικών Μέσων Επικοινωνίας των Ελληνικών Σιδηροδρόμων, **Πάρις Παρασκευόπουλος**, μετέπειτα Γενικός Τεχνικός Διευθυντής του ΟΤΕ, **Ευάγγελος Τσαγάκης**, μετέπειτα Πρόεδρος του ΤΕΙ Πειραιά, **Δ. Κασάπης**, Επιμελητής, τότε, του Ε.Μ.Π., **Ευάγγελος Σερβετάς**, Ραδιοηλεκτρολόγος, τότε, της Ρ.Σ.Α. και Ραδιοηλεκτρολόγος Μηχανικός του British Institute of Radio and Electronic Engineers, Ηλεκτρονικός του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», μετέπειτα Δρ. Αυτοματισμού και καθηγητής του ΤΕΙ Πειραιά, καθώς και πολλοί άλλοι, κατά καιρούς, ειδικοί επιστήμονες και τεχνικοί.
- Τέλος, στα άρθια **Εργαστήρια της Ρ.Σ.Α.** δίδαξαν αρχικά οι **Δ. Ηλίας**, Ραδιοηλεκτρολόγος-Φυσικός και Διευθυντής, τότε, του Ιονοσφαιρικού Ινστιτούτου Αθηνών, **Εμμανουήλ Νάθανας**, Ραδιοηλεκτρολόγος-Φυσικός, **Η. Μπουλοχέρης**, Φυσικός, **Αργύρης Χαιρετάκης**, Ραδιοηλεκτρολόγος της Ρ.Σ.Α., Ραδιοηλεκτρολόγος Μηχανικός του British I.R.E. και αργότερα Ηλεκτρονικός του ερευνητικού κέντρου CERN στην Ελβετία. Επίσης δίδαξαν οι Ραδιοηλεκτρολόγοι της Ρ.Σ.Α. **Ιωάννα Νικολαΐδου, Κ. Τσινάρης**, κ.α.
- Επίσης αξιόλογη και μοναδική στην Ελλάδα υπήρξε για πολλά χρόνια η **βιβλιογραφία** της Ρ.Σ.Α. Για τις ανάγκες της σχολής είχαν συγγράψει και εκδώσει βιβλία οι καθηγητές της Ρ.Σ.Α. για όλα τα μαθήματα του προγράμματος, αλλά και για θέματα πέραν αυτού. Τα βιβλία αυτά χρησιμοποιήθηκαν για πολλά χρόνια σε πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Την περίοδο αυτή, από το 1948 μέχρι το 1965, με βάση το ισχύον τότε Σύνταγμα του Ελληνικού Κράτους, η εκπαίδευση στην Ελλάδα είχε τρεις βαθμίδες: την **Στοιχειώδη**, τη **Μέση** και την **Ανώτατη** Εκπαίδευση, δηλαδή τα Πανεπιστήμια, το Ε.Μ.Π. και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Δεν υπήρχε βαθμίδα Ανώτερης Εκπαίδευσης. Έτσι, η Ρ.Σ.Α. έμεινε αδιαβάθμητη.

Η ίδια κατάσταση ίσχυε και για τη **Σχολή Υπομηχανικών**, παρότι ήταν προσαρτημένη στο ΕΜΠ. Επομένως οι Ραδιοηλεκτρολόγοι προσλαμβάνονταν ως Ραδιοτεχνίτες, στον κατώτερο βαθμό της Β' κατηγορίας προσωπικού των διαφόρων Υπηρεσιών του Κράτους και των ΔΕΚΟ. Στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας, επί παραδείγματι, οι Ραδιοηλεκτρολόγοι προσλαμβάνονταν ως Ραδιοτεχνίτες, με τον 10° βαθμό Δ.Υ. (εκείνο του Γραφέα Β' Τάξεως) και είχαν εξέλιξη, πρακτικά, μέχρι τον 6° βαθμό (εκείνον του Εισηγητή), μία δε θέση Τμηματάρχη Β' Τάξεως υπήρχε για την κατηγορία τους, την οποία κατείχε για πολλά χρόνια κάποιος παλιός τεχνίτης της Υπηρεσίας αυτής. Επομένως και ο μισθός τους ήταν πολύ χαμηλός. Κάτι ανάλογο ίσχυε και στον ΟΤΕ και στη ΔΕΗ αλλά και σε άλλες ΔΕΚΟ.

Δ. ΕΤΟΣ 1965

Το 1965, όταν παραιτήθηκε η κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου και με αποφάσεις του τότε Βασιλέως Παύλου ανελάμβαναν διάφοροι πολιτικοί τη διακυβέρνηση της χώρας, ανέλαβε τη διακυβέρνηση και ο γνωστός αντιστασιακός της ιταλογερμανικής κατοχής Ηλίας Τσιριμώκος, προσωπικός φίλος του καθηγητή Μ. Αναστασιάδη. Ο τελευταίος τον έπεισε να αναβαθμίσει και τυπικά την κατηγορία των Ραδιοηλεκτρολόγων. Ο Η. Τσιριμώκος εξέδωσε Υπουργική Απόφαση με την οποία οι υπάρχουσες Σχολές Ραδιοηλεκτρολόγων και Ναυπηγών Αθηνών και Θεσσαλονίκης μετονομάζονταν σε **Ανώτερες Σχολές Ραδιοηλεκτρολόγων και Ναυπηγών**.

Όμως αυτή η Υπουργική Απόφαση δεν είχε και την Συνταγματική Κατοχύρωση, οπότε δεν ίσχυε τυπικά. Έτσι οι Ραδιοηλεκτρολόγοι εξακολούθησαν να είναι *μετέωροι*, δηλαδή *αδιαβάθμητοι* και πάλι - και, επομένως, συνέχισαν να υφίστανται την εκμετάλλευση των εργοδοτών τους...

Ε. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1965 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1975

1. Μετά το 1965, η «ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΡΑΔΙΟΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ* ΣΧΟΛΩΝ» με ιδρυτή και Πρόεδρο τον **Μ. Αναστασιάδη**, Αντιπρόεδρο τον **Θαλή Καρατζά**, Ηλεκτρολόγο Μηχανικό του Ε.Μ.Π., Γενικό Γραμματέα τον **Γ. Δεσύπρη**, Φυσικό Ραδιοηλεκτρολόγο - Μηχανικό του ΟΤΕ, Ειδικό Γραμματέα και Ταμία τον **Ε. Σερβετά**, Ηλεκτρονικό του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» και μέλος τον **Κ. Παπατριανταφυλλόπουλο**, Ραδιοηλεκτρολόγο του ΕΙΡ, επισκέφθηκε τα ανώτατα στελέχη όλων των Ραδιοηλεκτρικών Υπηρεσιών του κράτους και των ΔΕΚΟ (ΟΤΕ, ΔΕΗ, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας κ.τ.λ.) όπου ζήτησε και πήρε *γνωματεύσεις για τη στάθμη* των Σχολών Ραδιοηλεκτρολόγων, τις οποίες κοινοποίησε δεόντως σε βουλευτές και πολιτικούς της εποχής, με αίτημα *την ανωτεροποίηση* των σχολών. Το αποτέλεσμα και πάλι ήταν το ίδιο, αρνητικό, διότι δεν προβλεπόταν από το ισχύον τότε Σύνταγμα του κράτους.

(* *ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ήταν εκείνες σαν την Ραδιοτεχνική Σχολή Αθηνών (Ρ.Σ.Α.).*

2. Παράλληλα κινητοποιήθηκαν και άλλοι ενδιαφερόμενοι Σύλλογοι, τόσο της Αθήνας όσο και του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης με το ίδιο αίτημα. Σας αναφέρω χαρακτηριστικά ότι, σε κάποια φάση των κινητοποιήσεων, ξεκίνησαν πορεία μέλη του Συλλόγου Υπομηχανικών Θεσσαλονίκης για την Αθήνα, προκειμένου να διαμαρτυρηθούν και να καταθέσουν γραπτό αίτημα στη Βουλή των Ελλήνων για την ανωτεροποίηση και η τότε Κυβέρνηση έδωσε εντολή στη Χωροφυλακή να μην τους επιτρέψουν να προχωρήσουν πέραν του Σκαραμαγκά. Έτσι, οι χωροφύλακες τους πέταξαν όλους στη θάλασσα!
3. Εδώ αξίζει να αναφερθεί ότι η αγανάκτηση όλων των ενδιαφερόμενων ήταν τόσο μεγάλη, διότι μεταξύ των ετών 1955 και 1958 και με ενέργειες του τότε Δ.Σ. του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, όλες αυτές οι Σχολές είχαν χαρακτηριστεί ως **Μέσες Τεχνικές Σχολές Εργοδηγών**, παρότι η φοίτηση σε αυτές με προσόν εισαγωγής το Απολυτήριο του τότε 8-ταξίου Γυμνασίου, ήταν από τρία (3) έως τέσσερα (4) έτη σπουδών (Σχολή Υπομηχανικών).
4. Πάντως, με την Υπουργική Απόφαση του Η. Τσιριμώκου, ιδρύθηκαν αμέσως πολλές ιδιωτικές σχολές «Ραδιοηλεκτρολόγων» σε όλη τη χώρα.
  - Στην **Αθήνα** οι «ΑΤΟΜ» και «ΠΑΛΜΕΡ» στο κέντρο, η «ΣΧΟΛΗ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ» στα Πατήσια και η «ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΕΙΟΣ» στην Καλλιθέα.
  - Στον **Πειραιά** η Σχολή «ΒΡΑΝΑ».
  - Στην **Κρήτη** η «ΣΧΟΛΗ ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗ» στα Χανιά και η «ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ» στο Ηράκλειο.

- Στη Λαμία η «ΛΑΜΙΑΚΗ».
  - Στη Θεσσαλονίκη το τμήμα Ραδιοηλεκτρολόγων του «ΕΥΚΛΕΙΔΗ».
5. Στο μεταξύ, το έτος 1971 και ενώ οι Ιδιωτικές Σχολές Ραδιοηλεκτρολόγων εξακολουθούσαν να λειτουργούν κανονικά, η τότε Κυβέρνηση στηριζόμενη στην Υπουργική Απόφαση του Η. Τσιριμώκου, ιδρύει Κρατικά Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, με την ονομασία «ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ» (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), δηλαδή τα συμπληρώνει με σπουδές, όπως Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Υγείας (Νοσηλευτών), Συντήρησης Έργων Τέχνης και άλλες. Αυτές ιδρύονται σε Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λαμία, Ιωάννινα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.
  6. Το 1975, με την αναθεώρηση του Συντάγματος και με πρόταση του τότε Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων Γεωργίου Ράλλη, μαζί με την καθιέρωση της Δημοτικής Γλώσσας θεσπίστηκε και η πολυπόθητη ΑΝΩΤΕΡΗ Βαθμίδα στην Εκπαίδευση.
  7. Αμέσως τότε, οι Σχολές Ραδιοηλεκτρολόγων αναγνωρίστηκαν ως Ανώτερες και τυπικά ενώ το ίδιο έγινε και για τις υπόλοιπες ειδικότητες. Τότε οι Ραδιοηλεκτρολόγοι του ΟΤΕ, της ΕΡΤ και άλλων ΔΕΚΟ και κρατικών Υπηρεσιών ανέβηκαν σε βαθμίδα Τεχνικού Προσωπικού και σε βαθμούς εισαγωγικούς και τελικούς. Επί παραδείγματι, στην ΕΡΤ και στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, αρχικός βαθμός έγινε ο 8^{ος} αντί για τον 10^ο και τελικός ο 2^{ος} του Διευθυντή Α' αντί για τον 5^ο, και βαθμίδα η Α' Κατηγορία Προσωπικού.

Κάτι ανάλογο έγινε και στις άλλες ΔΕΚΟ. Τέλος, νέες Ανώτερες ιδιωτικές Σχολές απαγορεύτηκε να ιδρύονται στο εξής.

8. Η φοίτηση σε αυτά τα Ιδρύματα (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.) εξακολουθεί να είναι 3-ετής, τα δε επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων είναι ακόμη ανύπαρκτα αν και οι πτυχιούχοι εύρισκαν εύκολα εργασία στον ευρύτερο Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα.
9. Το Εκπαιδευτικό Προσωπικό ανήκε σε μία από τις ακόλουθες Βαθμίδες:
  - Στη Βαθμίδα του Καθηγητή, με απαραίτητο τυπικό προσόν το πτυχίο Ανωτάτης Σχολής (Πανεπιστημίου, Πολυτεχνείου κλπ) - το Μεταπτυχιακό ή/και το Διδακτορικό Δίπλωμα απλά «συνεκτιμώνται» (Κλάδος 21).
  - Στη Βαθμίδα του Καθηγητή Εργαστηρίων, με τυπικό προσόν το ίδιο (Κλάδος 23).
  - Στη Βαθμίδα του Βοηθού Εργαστηρίων, με τυπικό προσόν το πτυχίο των ΚΑΤΕΕ, ή των μετέπειτα Κ.Α.Τ.Ε. (Κλάδος 27).

Φυσικά, και στις τρεις βαθμίδες, απαραίτητο συμπληρωματικό προσόν ήταν η διαπιστευμένη σχετική εμπειρία ορισμένων ετών.

ΣΤ. ΕΤΟΣ 1983

Το έτος αυτό καταργούνται τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε. και ιδρύονται νέα εκπαιδευτικά Ιδρύματα με την ονομασία **ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (Τ.Ε.Ι.)**. Τα ΤΕΙ, σύμφωνα με το Υπ. Παιδείας, ανήκουν στην **Τριτοβάθμια Εκπαίδευση**, όπου ανήκουν και τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και όλες οι Ανώτατες Σχολές της εποχής, οι οποίες μετονομάζονται πλέον σε Πανεπιστήμια.

Η φοίτηση στα ΤΕΙ είναι αρχικά τρία (3) και μετά τριάμισι (3,5) έτη, με την πτυχιακή εργασία και την υποχρεωτική εξάμηνη πρακτική άσκηση σε κρατικές, ή ιδιωτικές Επιχειρήσεις και ΔΕΚΟ σχετικές με το αντικείμενο σπουδών των φοιτητών και υπό την επίβλεψη των καθηγητών τους.

Τα προσόντα εισαγωγής των υποψήφιων φοιτητών είναι τα ίδια όπως και στα Κ.Α.Τ.Ε.Ε., δηλαδή οι σπουδαστές εισάγονται με πανελλήνιες εξετάσεις. Τα

προσόντα των καθηγητών όμως έχουν αναβαθμιστεί. Συγκεκριμένα καθιερώνονται τρεις νέες Βαθμίδες, με τα ακόλουθα προσόντα:

- Η Βαθμίδα του **Καθηγητή**, με βασικό τυπικό προσόν το Διδακτορικό Δίπλωμα και προϋπηρεσία σε Πανεπιστήμια ή Ερευνητικά Κέντρα, ορισμένο αριθμό δημοσιεύσεων σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά ή τεχνολογική εμπειρία σε μεγάλες επιχειρήσεις εκ της οποίας ορισμένα έτη και σε διευθυντικές θέσεις.
- Η Βαθμίδα του **Επίκουρου Καθηγητή**, με βασικά τυπικά προσόντα το Πανεπιστημιακό Πτυχίο και Μεταπτυχιακό Τίτλο επιπέδου Master's Degree.
- Η Βαθμίδα του **Καθηγητή Εφαρμογών**, με βασικό τυπικό προσόν το Πανεπιστημιακό Πτυχίο ή το Πτυχίο ΤΕΙ.

Κατά τη μετάβαση, για τους παλιούς εκπαιδευτικούς των Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ο νόμος προέβλεπε ότι

- οι Καθηγητές διατηρούν το βαθμό τους,
- οι Καθηγητές Εργαστηρίων κατατάσσονται στη βαθμίδα του Επίκουρου καθηγητή,
- οι Βοηθοί Εργαστηρίων μετονομάζονται σε Επιμελητές και μετά από μία εξάμηνη εκπαίδευση στα Τ.Ε.Ι. στην ψηφιακή τεχνική (Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, κλπ) κατατάσσονται στη βαθμίδα του Καθηγητή Εφαρμογών.

Επίσης, για τις δύο πρώτες βαθμίδες καθιερώθηκε η απαίτηση για γνώση μιας ξένης γλώσσας (Αγγλικά, Γαλλικά Γερμανικά, Ιταλικά, Ρωσικά) σε επίπεδο Proficiency, για δε την τρίτη βαθμίδα μία από τις ίδιες γλώσσες, αλλά σε επίπεδο Lower.

Το 1983, με την ίδρυση των Τ.Ε.Ι., καταργήθηκαν οι Κλάδοι 21, 23 και 27 αντίστοιχα του εκπαιδευτικού προσωπικού και δημιουργήθηκαν ανεξάρτητες Σχολές και Τμήματα Σχολών, με δικό τους επιστημονικό προσωπικό. Οι τεχνολογικές ειδικότητες αποτέλεσαν τη Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (Σ.Τ.ΕΦ.) στην οποία από τότε ανήκει το Τμήμα Ηλεκτρονικής και το Τμήμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων ενώ εντάχθηκε αργότερα και το Τμήμα Αυτοματισμού. Κάτι ανάλογο έγινε και στα υπόλοιπα ΤΕΙ.

Ζ. ΕΤΟΣ 2001 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Το έτος 2001 αποδείχθηκε «σωτήριο έτος» για τα Τ.Ε.Ι. Και τούτο διότι η τότε ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, συνεκτιμώντας τη στάθμη σπουδών στα Τ.Ε.Ι. και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές αντίστοιχες εξελίξεις, αποφάσισε την **ανωτατοποίησή** τους.

Επιτέλους, μετά από 51 χρόνια αγώνα σπουδαστών και καθηγητών, με πρωτεργάτη τον αείμνηστο καθηγητή Μιχαήλ Αναστασιάδη, δικαιώθηκαν οι προσπάθειες των Ηλεκτρονικών αλλά και των αποφοίτων των άλλων τεχνολογικών ειδικοτήτων ώστε από Ραδιοτεχνίτες, όπως τους ονόμαζαν και τους προσελάμβαναν, να λάβουν πλέον από το επίσημο κράτος τη θέση που τους αξίζει!

Ο σχετικός Νόμος 2916/2001 του τότε Υπουργού Παιδείας Πέτρου Ευθυμίου αναφέρει στην αρχή του πρώτου άρθρου του «**Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης**»: «*Η Ανώτατη Παιδεία αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς: αα) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και ββ) τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα*». Τα ιδρύματα των δύο τομέων λειτουργούν συμπληρωματικά, με διακριτές φυσιογνωμίες και με ρόλους, σκοπό και αποστολή που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ακολούθησε ο Νόμος 3549/2007 της Υπουργού Παιδείας Μαριέττας Γιαννάκου, που ισχυροποίησε τα αποτελέσματα του προηγούμενου νόμου καθώς και πολλές άλλες ρυθμίσεις από

μετέπειτα Υπουργούς έως και σήμερα.

Η φοίτηση διαρκεί πλέον ομοιόμορφα **τέσσερα (4) έτη** σπουδών και περιλαμβάνει εκτός από τη διδασκαλία μαθημάτων και υποχρεωτική εκπόνηση πρωτότυπης **Πτυχιακής Εργασίας** καθώς και υποχρεωτική εξάμηνη **Πρακτική Άσκηση** στην ειδικότητα, υπό την εποπτεία των καθηγητών.

Οι βαθμίδες προσωπικού αυξάνονται σε τέσσερεις (4) σε αντιστοιχία με τα Πανεπιστήμια:

- α) βαθμίδα **Καθηγητή**,
- β) βαθμίδα **Αναπληρωτή Καθηγητή**,
- γ) βαθμίδα **Επίκουρου Καθηγητή**, και
- δ) βαθμίδα **Καθηγητή Εφαρμογών**, αντίστοιχη με εκείνη του Λέκτορα στα Πανεπιστήμια.

Τα τυπικά προσόντα, εκτός από την επαγγελματική εμπειρία του εκπαιδευτικού προσωπικού, είναι για τις τρεις πρώτες βαθμίδες το Διδακτορικό Δίπλωμα και για την τέταρτη το πτυχίο Α.Ε.Ι. – επομένως και Τ.Ε.Ι. – καθώς και μεταπτυχιακός τίτλος επιπέδου Master's Degree.

Επιπρόσθετα, καθώς το θεσμικό πλαίσιο εξελίσσεται μαζί με την κοινωνία και τις ανάγκες της, τα σημερινά ΤΕΙ μπορούν να παρέχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών, τόσο αυτοδύναμα όσο και σε συνεργασία με ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια καθώς και να οργανώνουν Επιστημονικά Συνέδρια με διεθνείς συμμετοχές!

Τελειώνοντας την ιστορική αυτή αναδρομή, θέλω να σας ευχηθώ Καλή Σταδιοδρομία σ' αυτή την υπέροχη, κυριαρχική και συνεχώς εξελισσόμενη Επιστήμη και Τεχνολογία που επιλέξατε!!!

Ευάγγελος Σερβετάς,

ΤΕΙ Πειραιά, Αιγάλεω, Ιανουάριος 2013